

”Telaketjuateisti” Lauri Ojala: USKONNOT OVAT K18-KAMAA – LAPSIA PITÄÄ SUOJELLA NIILTÄ

”Jos aikuiselle ihmiselle tehtäisiin työpaikalla sama, mitä lapsille tehdään kouluissa ja päiväkodeissa, niin työnantaja lynkattaisiin julkisuudessa.”

RISTO K. JÄRVINEN

Kuka olet, Lauri Ojala?

Olen 46-vuotias kahden lapsen isä, matematiikkaan ja luonnontieteisiin vahvasti suuntautunut rationaalinen sekulaari humanisti.

Lapsuuden ja nuoruuden kristinuskosta aiheutunut kärsimys on saanut minut pyrkimään ajamaan uskonnotomien ja erityisesti lasten asiaa. Moni pitää minua telaketjuateistina ja pidän sitä lähinnä kunnianosoituksena sille, mitä olen tehnyt uskonnottomuuden eteen.

Olen autismin kirjolla. Monien muiden piirteiden lisäksi tämä ilmenee varsin äärimmäisenä oikeudenmukaisuuden ja totuuden kaipuuna sekä kyynä keskittyä ja käyttää lähes rajattomasti aikaa erittäin tarkasti rajattuihin mielenkiinnon kohteisiin.

Millainen lapsuus ja nuoruus sinulla oli?

Kasvoin erittäin vahvasti uskovassa liberaalissa valtavirtaluterilaisessa suvussa Porissa. Uskonto oli kaikessa itsestäänselvyys ja kasvoin sisään tähän mitään kyseenalaistamattomaan sokeaan lapsen uskoon, joka on tunnetusti jeesuksenkin mukaan sitä parasta sorttia olevaa uskoa.

Pyhäkoulu, pihaseurat, säännölliset (joskaan ei läheskään jokaviikkoiset) jumalanpalvelukset ja juhlapyhien uskonnolliset menot olivat arkirutiinia. Noissa piireissä lähtökohtana oli jumalan armon ja rakkauden korostaminen. Mukavat jeesustarinat ja suojelusenkelit olivat keskiössä, eikä helvetillä tai muullakaan pelottelu kuulunut juuri lainkaan agendalle.

Toisaalta noissa piireissä liikkui myös paljon vaikutteita, joiden olen

Jenni Tokola

aikuisena tajunnut tulleen yhdysvaltalaisista herätyskristillisistä piireistä. Muistan pohtineeni serkkuni kanssa, tekisinkö ennemmin murhan vai itsemurhan, jos on pakko, tietyissä piireissä kun itsemurhaa pidetään pahimpana mahdollisena rikoksena jumalan luomistytöä kohtaan. Mietin myös, onko masturboiminen todella joukkomurha, tuhotaanhan siinä miljoonittain potentiaalista elämää. Erään perhetutun uuden kesämökin tupaantulijaiset avasi pastorisetäni, joka varmasti mökin omistajien pyynnöstä suoritti pahojen henkien manauksen, jotta mökki olisi turvallinen paikka viettää aikaa.

Kaikenlaista todella kieroutunutta-kin uskonnollisuutta siis tuli vastaan ja jäi kaivamaan mieltä. Varsinaisen jumalan vihan ja helvetillä pelottelemisen sain kuitenkin löytää aivan itse kiiltokuvasadujen takaa.

Millaiset ihmiset ja kokemukset ovat vaikuttaneet sinuun eniten?

Valitettavasti olen joutunut löytämään totuuden itse – salassa ja peläten epäilykseni paljastumista. Tämä noin seitsemänvuotiaana alkanut ja täysi-ikäiseksi asti jatkunut epäilyksessä ja pelossa eläminen on vaikuttanut minuun enemmän kuin mikään muu.

Vaikka olen myöhemmin oppinut ymmärtämään, että läheiseni ovat itsekin oman uskontonsa uhreja (samoin kuin valtaosa uskovaisista), tämä kokemus on jättänyt todella syvät ja kipeät haavat ja ikuisen katkeruuden valheeseen perustuvaa ideologiaa kohtaan.

Syntisenä ja sorrettuna oleminen tuhosi paljon

Miten oma maailmankatsomuksesi alkoi muodostua?

Viimeistään seitsemänvuotiaana, muistikuvieni mukaan jo vähän ennen kouluikääkin, aloin miettiä erityisesti asiaa, jonka sain aikuisena tietää olevan klassinen pahan ongelma. Mietin, miten hyvä jumala voi sallia kaiken pahan maailmassa ja erityisesti, miten tämä voi tuomita ketään ikuisen kidutukseen helvetin tulimeressä. En voinut mitenkään väistää sitä, että kristinopin mukaan valtava joukko jo kuolleita ihmisiä oli sinetöinyt kohtalonsa ja tulisi kärsimään ikuisesti.

Olin toisella luokalla koulussa, eli enintään kahdeksanvuotias, kun muistan todenneeni, että en voi uskoa tuollaiseen jumalaan. Tämän hyväksyminen auttoi avaamaan silmät muillekin hulluuksille, kuten jeesuksen nimiin satuilluille silmäkääntötempuille, joiden uskottavuutta olin kyllä ihmetellyt jo aiemmin. Kun olin hyväksynyt, ettei jumalaa ole olemassa, katosi samalla viimeinenkin uskottavuus noista saduista.

Olen aina ollut erityisen kiinnostunut oppimaan ja tietämään totuuden. Opiskeluun myös kannustettiin perheessäni ja lähipiirissäni ja tuosta olen todella iloinen jälkikäteenkin. En osaa sanoa, miten ja milloin ”tiedeuskovaisuuteni” on muovautunut lopulliseen muotoonsa, mutta sen on täytynyt tapahtua todella varhain.

Oikeudenmukaisuus ja rehellisyys ovat olleet minulle aina tärkeitä ja erityisesti lasten oikeudet omien kokemusteni myötä. Monessa mielessä omakin ajatteluni on kuitenkin kehittynyt vielä pitkään nuoruudessa ja aikuisena. Joudun tunnustamaan olleeni vielä yläasteikäisenä vankka rasisti, ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä olen oppinut puolustamaan vasta aikuisiällä. Pitkälti 30 vuoden täyttämisen jälkeen olen vihdoinkin oppinut olemaan mielestäni aidosti kaikkien yhtäläisen ihmisarvon ja täysien ihmisoikeuksien puolella. Ymmärrän

siis hyvin sen, että kyseessä on kaikille prosessi, joka voi kestää pitkäänkin tai jopa jäädä puolitiehen.

Mitkä kokemukset ovat vaikuttaneet ajatteluusi eniten?

Syntisenä, tuhoon tuomittuna pahana ihmisparkana oleminen yli kymmenen vuoden ajan on sekä tuhonnut paljon että opettanut ymmärtämään toisten sorrettujen asiaa. Vaikka en toivo kenellekään mitään pahaa, tavallaan on totta, että jokaiselle tekisi hyvää elää jonkin aikaa sorrettuna.

Miten päädyit mukaan Vapaa-ajattelijoihin?

Vapaa-ajattelu on täysin omien arvojeni mukaista. Tutkittuun tietoon luottaminen ja organisoidun uskonnon kitkeminen ovat minuuteni ydintä. Yllykkeen lähteä mukaan toimintaan sain kuitenkin vaimoltani, joka kysyi, miksen lähtisi. Tuon kuultuani asia tuntui välittömästi varsin ilmeiseltä, ja sillä tiellä ollaan edelleen.

Haluan minimoida muiden lasten kärsimykset

Toimit myös ”Uskontokuntiin kuulumattomissa vanhemmissa” ja ”Kantelupukki”-verkkopalvelussa?

Olen ollut ”Uskontokuntiin kuulumattomissa vanhemmissa” eräs aktiivisimmista jäsenistä kohta kymmenen vuotta. Liityin mukaan, kuten niin moni muukin, omien lasten tultua kouluikään.

Aloin varsin pian ajaa erityisesti kotikaupunkini Espoon vanhempien asioita laajemminkin. Erityisesti olen profiloitunut määrätietoisien kanteluprosessin puolestapuhujana. ”Kantelupukki”-sivuston kautta voi kuka tahansa ilmoittaa tapauksista, joissa esimerkiksi koulun uskonnolliset tilaisuudet tai velvoitteet koetaan ongelmallisiksi.

Kokemus osoittaa, että ellei tällainen toiminta muutu kerrasta tai viimeistään kahdesta oikeaksi, se tuskin muuttuu myöhemminkään, ellei tätä avusteta ylempien viranomaisten kautta ja mieluusti rahallisen sanktion uhalla. Monesti valvovan viranomaisen nuhteet eivät hetkauta, mutta kun uhkana on pienikin rahallinen seuraamus, lasten ihmisoikeuksien noudattaminen alkaakin kummasti kiinnostaa.

Lisäksi jaat ateistisia meemejä?

Olen vakuuttunut siitä, että yksin-

kertaistetut ja kärjistetyt meemit ovat erittäin tehokas mielipidemuokkauksen tapa. Tämä on ymmärtääkseni laajasti tunnustettu tosiasia. Mm. erilaiset, usein erityisesti kaikkein vastenmielisimmät, uskonnolliset piirit jakavat paljon omaa ideologiaansa tukevia tarkoitushakuisen vääristelyjä meemejä. Samassa hengessä olen pyrkinyt jakamaan aktiivisesti uskontoja kritisovia ja pilkkaavia meemejä, joissa tuodaan kärjistettyinäkin tikun nokkaan uskonnollisten ideologioiden sairaimmat ”ikuiset totuudet” ja niiden seuraukset.

Mikä motivoi sinua olemaan aktiivinen?

Haluan tehdä hyvää ja minimoida muiden lasten kokemat henkiset ja fyysisetkin kärsimykset, joita uskonnot tuottavat. Minulla ei ollut yhtään ihmistä, joka olisi ollut mallina siitä, että uskovaisuus ei ole ainoa mahdollinen tapa elää. Haluan normalisoida uskontojen ongelmiin puuttumisen ja näyttää mallia siitä, että on täysin ok vastustaa ylheästi julmaa ideologiaa.

Tärkeimmät tavoitteesi?

Organisoidun uskonnon kitkeminen ja uskonnonvapauden kunnioittaminen. Minulle erityisen tärkeää on lasten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien uskonnonvapaus. Uskonnonvapaus on lapsen oma oikeus, eikä sitä saa rikkoa, ellei lapsi itse anna siihen lupaa. Tällaista lupaa ei puolestaan voi saada henkilöltä, joka ei ole riittävän kypsä ymmärtämään, mihin on antamassa luvan. Lyhyesti sanoen uskonnot ovat K18-kamaa ja lapset tulee suojella niiltä täysin.

Tässä on hyvä tehdä rinnastus fyysisen koskemattomuuteen, joka on uskonnonvapauden ohella lapsen oma ihmisoikeus. Huoltaja tai muukaan aikuinen ei saa kajota lapseen millään verukkeella. Tällaiseen ei voi antaa lupaa lapsen puolesta, vaan omaa fyysistä koskemattomuuttaan voi sallia rikottavan omissa rajoissaan vasta riittävän vanhana. Näin voi tehdä aikuisten kesken makuuhuoneleikeissä, mutta ei koskaan aikuinen lapselle.

Myös lapsen fyysisen koskemattomuuden rikkomista pidettiin pitkään sallittuna, ja se kriminalisoitiin vasta 80-luvulla. Tämä muutos on kuitenkin saatu onnistuneesti ajettua läpi ja seuraavaksi olisi enemmän kuin korkea aika saada aikuiset vihdoinkin ymmärtämään, että piiskaamisen lisäksi ei myöskään ole sallittua kajota lapsen

uskonnonvapauteen edes huoltajan ”oikeudella”.

Koulujen ”mukavat perinteet” rikkovat lapsen oikeuksia

Mitkä saavutukset ovat sinulle erityisen merkityksellisiä?

Olen iloinen yleisestä sekulaarista kehityksestä. Toki pidän hienona sitä, että olen itse omalta osaltani pystynyt edistämään tätä edes vähän, mutta lopulta on täysin yhdenmukaista, kuka ja miten saa muutoksen aikaan.

Lapsiini ja minuun kohdistuneessa suvivirteen liittyvästä syrjintäsaagasta sain aikanaan ilmaista julkisuutta iltpäivälehdissä, kun vaadin Espoon kaupungilta symbolista yhden euron korvausta vakaumukseen perustuvasta syrjinnästä. Jollain kierolla tavalla tämä lämmittää edelleen mieltäni. Kun Espoo ei suostunut maksamaan, valitin asiasta valtioneuvoston alaiselle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle.

Mitkä asiat kaipaavat edelleen muutosta uskonnon ja valtion suhteessa?

Valtiokirkoilta tulee viedä kaikki erivapaudet. Kirkot tulee saattaa samalle viivalle kaikkien muiden rekisteröityjen yhdistysten kanssa. Normaali yhdistyslainsäädäntö riittää niille. Toki samassa kaikkalainen julkisvallan ja uskonnollisten yhdistysten välinen yhteistyö pitää lopettaa, sillä se rikkoo räikeästi julkisvallan neutraliteettiperiaatetta vastaan. Tämä sisältää mm. koulujen ja päiväkotien uskonnolliset elementit, sotilasvalan, sairaala- ja yliopistopastorit, kenttärövästin, valtiopäivien avajaisjumalanpalveluksen ja Yleisradion uskonnolliset ohjelmat.

Missä Vapaa-ajattelijat on onnistunut?

Vaikuttamaan lainsäädäntötyössä uskonnottomien oikeuksien tuomiseen

muiden katsomusten rinnalle. Myös aktiivisuus erilaisissa tapahtumissa kuten Pridessa tai erilaisilla markkinoilla on hyvää näkyvyyttä.

Missä se voisi mielestäsi tehdä enemmän?

Kasteen poistoja ja muita uskontoja kritisoivia ja parodisoivia tempauksia voisi järjestää vaikka kuinka paljon enemmän, jos vain olisi aktiivisia tekijöitä. Tässä voin toki ensi alkuun katsoa myös peiliin.

Samoin somenäkyvyyttä voisi olla valtavan paljon enemmän. Itse haluaisin Vapaa-ajattelijain yhdistysten ja liiton ottavan myös kärkevämmin esiin uskontojen ongelmat, vaikka näenkin kyllä myös paljon arvoa sillä, että meillä on neutraali toimija, joka hoitaa edunvalvontaa asiallisesti ja jättäytyy suosiolla pois kaikesta kärkevästä toiminnasta.

Onko jokin kohtaaminen muuttanut ajatteluasi?

Monien fiksujen liberaalien uskovaisten kanssa käymäni keskustelut ovat saaneet minut oivaltamaan, että valtaosa uskovaisista on hyvää tahtovia ihmisiä, jotka on vain saatu uskomaan, että uskonto on oikea tapa toteuttaa hyvyttä.

Mitä vielä haluaisit sanoa lukijoille?

Jos aikuiselle ihmiselle tehtäisiin työpaikalla sama, mitä lapsille tehdään kouluissa ja päiväkodeissa, niin työnantaja lynkattaisiin julkisuudessa, esihenkilöltä lähtisi työpaikka ja rahalliset korvaukset mitattaisiin kymmenissä tuhansissa. Kouluissa ja päiväkodeissa tämä on yhä edelleen ympäri maata ”mukava perinne”. On mahdoton hyväksyä tällaista kaikkein heikoimpien sortamista ja sen katsomista läpi sormien. Minusta on jokaisen velvollisuus puuttua siihen, kun puolustuskyytyttämiä lapsia sorrettaan.

Miksi toivot, että jumala kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella tässä haastattelussa?

Itse en koskaan kirjoita jumalaa enkä edes jeesusta isolla. jeesus toki on kiistaton erisnimi, mutta jumala on yleisnimi, jolle on kristinuskossakin olemassa ihan aito erisnimi: jahve, yhwh tai muu vastaava (jotka nekin kieltäydyn kirjoittamasta isolla). Minun on vaikea ymmärtää ja hyväksyä sitä, että yhdelle kymmenistä tuhansista jumalista, jolla on lisäksi oma erisnimensä, annetaan täysin perusteettomasti kunnia käyttäen yleisnimeä isolla kirjoitettuna. Vetoan, että tästä perusteettomasta kristinuskolle kumartavasta käytännöstä luovuttaisiin Vapaa Ajattelija -lehdessä pysyvästi.

Yhdenvertaisuuslautakunnan ratkaisu

Juuri ennen Vapaa Ajattelijan painoon menoa media kertoi, että Lauri Ojalan asiaan on saatu ratkaisu. Ojala on taistellut Espoon kaupungin kanssa kymmenen vuotta Suvivirren laulamista vastaan koulujen juhlissa. Valtioneuvoston alainen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että Espoo on laiminlyönyt velvollisuutensa edistää yhdenvertaisuutta. Lautakunta määräsi Espoolle 10 000 euron uhkasakon.

Lisäksi lautakunta suositti kaupunkia maksamaan hyvityksenä Ojalalle 750 euroa ja Ojalan lapselle 2500 euroa. Lautakunnan suositus ei ole sitova. Jos Espoon kaupunki ei maksa suositeltuja hyvityksiä, Ojala aikoo viedä asian käräjäoikeuteen. Oman osuutensa hän on luvannut lahjoittaa vapaa-ajattelijoilta ja uskontojen uhreille. Ojalaa haastattelivat tapauksesta muun muassa Helsingin Sanomat, Ilta-Sanomat, Iltalehti ja Ylen Radio Suomi.

SEKULAARI SITAATTI

Kaksi ja puoli miljoonaa vuotta sitten, kun etäinen sukulaistemme Homo habilis etsi ravintoa Tansanian savannilla, Andromedan galaksista lähti valonsäde ja aloitti matkansa halki maailmankaikkeuden. Kun tuo valonsäde kiisi avaruuden halki valon nopeudella, sukupolvet esi-ihmisiä

ja ihmisiä syntyivät ja kuolivat; kokonaislaaja kehittyi ja katosi, kunnes yksi tuon katkeamattoman sukulinjan jäsen, minä, sattui katsomaan taivaalle Kassiopeian tähdistön alapuolelle ja kohdistamaan tuon valonsäteen verkkokalvolleen. Kahden ja puolen miljoonan vuoden mittainen matka

päättyy synnyttämällä hermosoluihin sähköisen impulssin, joka käynnistää ihmetyksen ketjureaktion monimutkaisessa elimessä nimeltä ihmisaivot – elimessä, jota ei ollut olemassa missään maailmankaikkeudessa silloin, kun matka alkoi.”

Brian Cox

